GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe treĭ lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 16. Lunĭ, Marțĭ 21 Ianuariu (2. Februar). 1886.

Ministrulŭ Brătianu și Românii ardelenĭ.

IV.

Brașovŭ, 20 Ianuariu 1886.

Ne-amŭ luatŭ voiă, în numĕrulŭ premergĕtorŭ, a adresa d-lui ministru-președinte Brătianu o modestă întrebare, pe care credemŭ de lipsă a o recapitula și a o esplica mai de aprópe.

D-lŭ ministru scie, că tinerii românĭ, pe carĭ d-sa i-a espulsatŭ din țéră, suntŭ din Ardélŭ și însușĭ ne spune, că ei au trecutŭ în România ca sĕ-șĭ afle acolo „asilŭ și hrană“. Nu s'a întrebatŭ d. ministru-președinte vr'odată, că óre ce curentŭ a împinsŭ p'aceștĭ tinerĭ peste granițā și că óre ce împrejurărĭ și fapte au contribuitŭ, ca în creerii lorŭ înfierbêntațĭ sĕ se nască ideile periculóse depuse în proclamația trimisă peste Carpațĭ?

D-lŭ Iónŭ Brătianu este șefulŭ guvernului românŭ și prin urmare d-sa, mai multŭ ca orì și cine în România, are putința de a se informa despre împrejurărĭ și fapte nu numai din interiorulŭ țĕrei, ci și din afară. Fără îndoélă, că la departamentulŭ de esterne în Bucurescĭ se va afla anume o secțiune, care sĕ țină în evidență evenimentele și faptele, ce se petrecŭ în statulŭ ungarŭ, cu care România stă în ḍilnicŭ contactŭ, avêndŭ a representa fațā cu elŭ o mulțime de interese.

Trebue sĕ credemŭ așadér, că d-lŭ primŭ-ministru Brătianu nu numai a avutŭ cunoscință despre prigonirile, la carĭ este espusŭ elementulŭ românescŭ din statulŭ ungarŭ, ci că în casulŭ specialŭ din vorbă a avutŭ informațiă și despre aceea, că faimósa proclamațiă a fostŭ trimisă în Ardealŭ cu posta, tocmai în ḍiua când s'a constituitŭ în Clușiu reuniunea maghiară cu tendința de a maghiarisa pe Românii ardelenĭ; asemenea a trebuitŭ sĕ afle d. Ionŭ Brătianu, că cele dintêi esemplare ale manifestului roșu au fostŭ espedate căpeteniilorŭ numitei reuniunĭ și că din cuprinsulŭ manifestului însușĭ resultă, că elŭ avea sĕ fiă o *contra-demonstrațiune* la adresa societății de maghiarisare.

D-lŭ ministru-președinte însușĭ recunósce indirectŭ, în discursulŭ sĕu dela 4 Decemvre an. trecutŭ, starea de asuprire și de prigonire, în care se află Românii ardelenĭ, când ḍice, că i s'a scrisŭ din Ardealŭ, că „la sosirea manifes„tului aicĭ s'a datŭ motive acelora, *carĭ voiescŭ* „*sĕ lovéscă și sĕ estermineze pe Românii transil*„*văneni*, ca să recurgă la arestărĭ și persecuțiunĭ „de totŭ felulŭ.“

Nu-i erau necunoscute d-lui primŭ-ministru împrejurările fatale și faptele triste, ce au înfluințatŭ asupra creerilorŭ aprinșĭ a acelorŭ tinerĭ, născêndŭ în capetele lorŭ ideile periculóse și condamnabile depuse în proclamația, ce au trimis'o peste Carpațĭ. Fost'au destule casurĭ în istoriă, ca iubirea de patriă și de națiune ajunsă până la esaltare sĕ seducă pe câte unŭ omŭ chiar și la crime. D-lŭ Ionŭ Brătianu ca omŭ de statŭ, care multe a esperiatŭ în viața sa, scie sĕ aprecieze acésta.

De ce dér nu a inculpatŭ d-sa pe aceia, carĭ prin prigonirile lorŭ îndreptate în contra Românilorŭ ardelenĭ silescŭ mulțime de tinerĭ românĭ sĕ trécă în România și sĕ îșĭ caute acolo „asilŭ și hrană“, și carĭ prin lovirile lorŭ din ce în ce mai vehemente în scopŭ de a estermina pe cei rĕmașĭ acașă, facŭ sĕ se nască în creerii acelorŭ tinerĭ idea de a propune, cum ḍice d. Brătianu, „mĕsurile cele mai estreme, mai clandestine, asasinatulŭ chiar?“ De ce nu acusă d-sa pe adevĕrații urzitorĭ și suscitătorĭ ai greutăților, ce se prepară guvernului românŭ și României, și de ce ne impută indirectŭ nouĕ Românilorŭ de dincóce de Carpațĭ, că tocmai noi, cei lovițĭ și amenințațĭ cu esterminare, amŭ purta vina la tóte, căcĭ amŭ voì sĕ dămŭ direcțiune politicei d-sale?

Pentru nesocotința și greșelele unorŭ tinerĭ — scie prea bine d. Ionŭ Brătianu — nu se póte trage la rĕspundere o societate și încă mai puținŭ unŭ poporŭ întregŭ, mai alesŭ când doveditŭ este că acei tinerĭ au lucratŭ numai de capulŭ lorŭ; trebue sĕ admitemŭ prin urmare că d-sa, când a vorbitŭ în Senatŭ despre espulsații ardelenĭ, s'a gânditŭ prea multŭ la greutățile, ce le-au putută suscita aceștia guvernului și țĕrei, și prea puținŭ la greutățile, ce ni le putéu prepara nouĕ Românilorŭ ardelenĭ imputările d-sale neîntemeiate.

Mergemŭ încă și mai departe și afirmămŭ, că décă d. Ionŭ Brătianu ar fi avutŭ mai multŭ în vedere trista situațiune a celorŭ lovițĭ și prigonițĭ de dincóce de Carpațĭ, nicĭ n'ar fi luatŭ mĕsura de espulsare, fiindcă acésta mĕsură estremă, care n'a fostŭ reclamată de guvernulŭ nostru austro-ungarŭ, n'a ușuratŭ, cum crede d. Brătianu, ci a agravatŭ numai situațiunea nóstră, a celorŭ din imperiulŭ habsburgicŭ.

Mĕsura de espulsare a venitŭ din nenorocire numai în ajutorulŭ adversarilorŭ nemului nostru, carĭ din pricina proclamației „au recursŭ la arestărĭ și persecuțiunĭ de totŭ felulŭ“, vrêndŭ a face pe lume sĕ crédă, că ar esista între Românii cu carte din Ardélŭ unŭ complotŭ contra statului și că bine face guvernulŭ ungurescŭ, că-i lovesce pe aceștia făr' de cruțare. Mĕsura de espulsare are caracterul unei mĕsurĭ în contra Românilorŭ ardelenĭ, nu numai în potriva unorŭ persóne. Așa a fostŭ interpretată ea celŭ puținŭ de adversarii noștri, pe când décă cei culpabilĭ ar fi fostŭ trașĭ la rĕspundere înaintea legei s'ar fi putută constată motivulŭ, ce ia împinsŭ la fapta lorŭ, și că au lucratŭ numai de capulŭ lorŭ.

Cea mai viuă dovadă, că mĕsura de espulsare nu ne-a adusŭ nicĭ o ușurare, este faptulŭ, că încă și până în ḍiua de adĭ se continuă încălcările de domiciliu și persecuțiunile, de carĭ a creḍutŭ că ne va feri d. Brătianu făcêndŭ acele espulsiunĭ. Mai departe ne arată tristele urmărĭ ale acestei mĕsurĭ faptulŭ, că adversarii noștri s'au simțitŭ încuragiațĭ printrînsa în lucrarea lorŭ de esterminare.

Astfelŭ amŭ ajunsŭ noi Românii ardelenĭ între ciocanŭ și nicovală.

D-lŭ ministru-președinte Brătianu recunósce în discursulŭ sĕu esistința unei cestiunĭ române dincóce de Carpațĭ. Crede óre d-sa, că prin imputărĭ la adresa Românilorŭ de dincóce va ușura soluțiunea acestei cestiunĭ, pe care și d-sa trebue sĕ o doréscă chiar în interesulŭ bunei vecinătățĭ și amiciții cu monarchia nóstră?

Pressa vienesă și interpelarea lui Andrassy.

Interpelarea contelui Iuliu Andrassy adresată ministrului președinte Tisza în camera magnațilorŭ relativŭ la atitudinea monarchiei în cestiunea unirei Bulgarilorŭ a provocatŭ o adevĕrată furtună în pressa din Viena și se esplică ca unŭ semnŭ datŭ de Maghiarĭ contelui Kalnoky. ca sĕ părăséscă oficiulŭ esternelorŭ.

„Neue Freie Presse“ scrie:

Interpelarea a produsŭ órecare desamăgire, pentru că ea se mișcă esclusivŭ în periferia unei cestiunĭ, care celŭ puținŭ pentru statulŭ nostru nu cuprinde în sine cea mai apăsătóre grije. Pornirea, ce a oferit'o contele Andrassy opiniunei publice, va afla pretutindenea cea mai amicală primire, căcĭ nu se póte accentua destulŭ de desŭ și de espresŭ, că în Austria nu se află nicĭ unŭ bărbatŭ de statŭ, nicĭ o partidă, nicĭ o naționalitate, care n'ar însoți cu cea mai mare simpatiă desvoltarea autonomă a popórĕlorŭ în Orientŭ; și nu se póte destulŭ de desu asigura, că monarchia nóstră nu se opune independenței bulgare, că noi nu dorimŭ nimicŭ mai bunŭ, de câtŭ ca sĕ fimŭ legațĭ cu tóte neamurile, carĭ locuiescŭ peninsula, prin legătura amiciției și schimbului economicŭ. Nu Austria împedecă unirea și suveranitatea Bulgariei. Dér nu putemŭ sĕ trecemŭ cu vederea întrebarea, că pentru ce contele Andrassy n'a făcutŭ aceste importante observațiunĭ în delegațiune? Noi nu putemŭ da altă explicare motivelorŭ, ce au pricinuitŭ interpelarea, decâtŭ dorința d'a da contelui Kalnoky unŭ semnŭ și d'a arăta órecare nemulțămire cu actuala politică austriacă. Contele Andrassy a apucatŭ o cale necorectă și e durerosŭ a cădea asupra camerei magnațilorŭ umbra unei intrige. De ce contele Andrassy nu spune pe față ce cugetă? Contele Kalnoky a declaratŭ, că în alianța cu Germania nu s'a ivitŭ nicĭ o schimbare. A descoperitŭ Andrassy simptome de vr'o schimbare? Vrea Andrassy unŭ altŭ raportŭ cu Rusia, o altă politică față cu Italia? Décă Andrassy vede vr'unŭ periculŭ pentru monarchiă, sĕ 'șĭ ofere talentulŭ sĕu și sĕ 'lŭ înlăture, trebue sĕ arate acum, că elŭ încalecă numai când bubue tunurile, altfelŭ rĕmâne neînțelesŭ.

„Presse“ se esprimă astfelŭ:

Contele Andrassy e contra unirei personale, ca nefiindŭ o resolvare durabilă. Noi încă nu credemŭ, că prin acésta cestiunea s'ar resolva definitivŭ. Unirea reală totŭ s'ar esecuta odată. Dar pentru acésta nu putemŭ imputa conducerei oficiului nostru de esterne, décă eventualŭ ar consimți cu unirea personală. In politică rareorĭ poțĭ esecuta ideale, de cele mai multe orĭ trebue sĕ te mulțămescĭ cu unŭ mijlocŭ, care pentru momentŭ ajută în încurcăturile critice. Că și bărbațĭ de statŭ cu greutate potŭ veni în gréua situațiune, d'a se mulțămi cu bine decâtŭ cu mai bine, despre aceea contele Andrassy însușĭ ne a istorisitŭ unŭ drasticŭ esemplu: nesuccesulŭ planurilorŭ sale bulgare la congresulŭ din Berlinŭ. Și elŭ îșĭ are semnătura sa pusă sub tractatulŭ, care a datŭ pricină la actualele încurcăturĭ dela Balcanĭ.

„Deutsche Zeitung“ ḍice:

Marĭ succese de sigurŭ că n'a obținutŭ până acum contele Kalnoky, dér a isbutitŭ sĕ susțină pacea, o împrejurare, care dincóce de Leitha se prețuesce mai multŭ decâtŭ în cercurĭ maghiare, unde se scaldă cu focŭ naționalŭ în curentulŭ antirusescŭ. In totŭ casulŭ, pășirea contelui Andrassy este unŭ însemnatŭ incidentŭ, care dovedesce, că Maghiarii érășĭ vréu sĕ-șĭ validiteze cu hotărîre influința lorŭ în politica esternă a monarchiei. Cei de dincolo suntŭ de părere, că „politica paralelă“ între Austria și Rusia s'a doveditŭ deja ca o rĕtăcire. De altmintrelea suntemŭ de acordŭ cu Ungurii: cea mai bună și mai sigură politică a imperiului habsburgicŭ zace într'o strînsă legătură cu Germania.

SCIRILE ḌILEI.

Proprietarulŭ „patriotŭ« *Millian Basil* din Erdöalja s'a făcutŭ membru alŭ »Kulturegyletului«. La ce »patentă patriotică‘ s'o fi așteptând?

—x—

După o statistică, numĕrulŭ acelora, carĭ șĭ-au schimbatŭ numele întru mărirea culturei maghiare, în a doua jumĕtate a anului trecutŭ, se urcă la 353. »Egyetértés« se bucură de acésta, dér a uitatŭ sĕ spună că aprópe toțĭ »nuoii patriοțĭ‘ suntŭ jidovĭ.

—x—

Ungurii carĭ trăescŭ în Serbia au formatŭ, se ḍice că din propria lorŭ inițiativă, *unŭ comitetŭ* cu unŭ capitalŭ de 70,000 francĭ *pentru înființarea unei legiunĭ ungurescĭ de 1000 de ómenĭ cu comanda maghiară.* Totulŭ s'a făcutŭ în liniște, după cum se spune fără scirea guvernului Maghiarii, carĭ trăescŭ în Serbia, se vorŭ adresa la „patrioticii și vitejii« fii ai Ungariei cu rugarea, sĕ sprijinéscă legiunea prin banĭ și prin intrarea în ea.

Aflămŭ că *filiala de aci* a »Kulturegyletului« abia eșită din găóce a și pățit'o. Unŭ servitorŭ a păpatŭ 95 fl. din banii încasațĭ. Rele semne!

—x—

Mineralogulŭ și economistulŭ naționalŭ *Hermann Ackner* din Sibiiu a descoperitŭ în Carpații sudicĭ ai Ardealului o vĕnă, probabilŭ fórte bogată, de aurŭ, precum și alta de platină. D. Ackner va raporta guvernului și se va pune în atingere cu întreprinḍĕtorĭ internĭ și esternĭ pentru esploatarea lorŭ.

—x—

„Egyetértés" se bucură fórte multŭ, că „patriotismulŭ« fetițelorŭ de 2 anĭ a ajunsŭ aşa de mare, că în mai multe oraşe, ca Deşiu, Braşovŭ, Sibiiu, Mureşŭ-Oşorheiu, aceste drăgălaşe fiinte, umblă din casă în casă cu lista »Kulturegyletului,« şi au adunatŭ până acum 25 fl. 45 cr. — Acésta'i bețiă cu apă rece séu reclamă.

—x—

De câtva timpŭ în *Roma* este mare *cértă între casierițe şi chelnĕrĭ.* Aceştia din urmă s'au săturatŭ de cochetăriile cele multe şi rĕu voitóre ale casierițelorŭ, pentru aceea au începutŭ o góna formală în contra lorŭ.

Maltratărĭ „patriotice„ sub pretecstŭ de daco-românismŭ.

Selagiu 1886, Ianuariu 28.

Pentru ca publiculŭ cetitorŭ se-'şĭ pótă face o ideă, că până unde au ajunsŭ »patrioții" din Sĕlagiu cu neomenia lorŭ, voiescŭ a descrie o scenă, ce s'a petrecutŭ mai în dilele trecute în oraşulŭ Şimleulŭ Silvaniei. Suntŭ aicĭ anume mai mulțĭ, dér cu distincțiune 2 inimicĭ de mórte a totŭ ce e românŭ. Ambii suntŭ ómenĭ, carĭ se pricepŭ fórte bine la meschinării şi la cutezare órbă. Nu vréu a respecta legea, nu dreptatea, ci în ascunsŭ, pe căi strîmbe şi cu o astuțiă diavoléscă facŭ mereu la procedurĭ »patriotice«

In acestŭ oraşŭ din întâmplare a ajunsŭ magistru la postă unŭ anumitŭ Gáll Iános, românŭ de naşcere, dér încetulŭ cu încetulŭ trecutŭ în céta celorŭ din sĕmênța lui »Megyer, Bönyér, Acsád, Kür, Gyarmat, Kar et Kaz." — Ca omŭ isteţĭ în ce priveşce ale sale o ducea binişorŭ, aşa că unii dintre »kulturegyletiştiĭ„ ajunseseră cam în punga D-sale. Invidioşĭ, cum suntŭ de regulă de fericirea altuia, cei doi susŭ numițĭ făcură arătărĭ la locurile competente în contra lui Gáll inculpându-lŭ că ar fi agitatorŭ daco-românŭ, şi cine mai scie cu câte nebunii netemeinice. —

Destulŭ că în urmarea acestorŭ necurmate acusărĭ próste şi neadevĕrate, pe D-lŭ Gáll l'au suspendatŭ de óficĭ, fără ca din acusărĭ sĕ se fi putută adeveri măcarŭ câtŭ e negru sub unghiă. Şi din punctŭ de vedere »patrioticŭ« l'au transpusŭ la Orosháza, ca sĕ nu mai agiteze prin Sĕlagiu. — Dómne sânte, ce mai Daco-românŭ a fostŭ D-lŭ Gáll, ar trebui sĕ întrebe pe Românii sĕlăgienĭ câtŭ de tare se fălescŭ cu dênsulŭ! —

Inzadarŭ că „spaima« emare şi nu se potŭ odihni. Étă decĭ câtŭ de minunate producte seceră fantasiile nocturne sublime ale „patrioțilorŭ noştri. Sĕ-şĭ însemne însĕ bine, că Românilorŭ selagienĭ prin acéstă unică procedură nicĭ celŭ mai micŭ rĕu nu le-au causatŭ, dér şi-au stricatŭ lorŭ înşişĭ, pentrucă au perdutŭ unŭ „patriotŭ." Stândŭ astfelŭ lucrulŭ, D-lŭ Gáll cu dreptŭ póte suspina pentru nedreptatea ce i s'a făcutŭ. De aci D-lŭ Gáll îşĭ póte face o frumósă doctrină morală, care sĕi fiă de învĕțŭ. Nu cugete publiculŭ cetitoriu, că voiu sĕ sarŭ în apărarea D-lui Gáll, dér voescŭ se înfățisezŭ o icónă tristă a procedurilorŭ cărora suntemŭ espuşĭ.

Décă sĕ întâmplă unele ca aceste cu unŭ omŭ ca D. Gáll, vĕ închipuițĭ numai câtorŭ maltractărĭ suntŭ espuşĭ alții, carĭ țină cu bărbățiă la caracterulŭ lorŭ naționalŭ. Aşa se întâmplă pe la noi de unŭ timpŭ încóce, de când „patrioților le este plinŭ capulŭ de gărgăunĭ şi de idei false, carĭ numai după dênşii convinŭ spiritului timpului modernŭ. Când bietulŭ românŭ dórme liniştitŭ ca se-şi pauseze corpulŭ ostenitŭ de munca dilei, dênşii plinĭ de frică, stau la pândă, veghiază după noi di şi nóptea, că doră vorŭ descoperi cine scie ce secrete, de carĭ îşĭ închipuescŭ D-lorŭ. Şi când tótă vighiarea e zădarnică şi nu află nimicŭ ciungăritŭ, facŭ arătărĭ false şi cu obrăznicia lorŭ mergŭ până la „non plus ultra« cu scopŭ ca sĕ ne înghițĕ. —

Décă stau aşa lucrurile şi pe alte locurĭ, atuncĭ nu avemŭ sĕ ne mirămŭ, că dilnicŭ audimŭ echoulŭ tristŭ a strigătelorŭ celorŭ asuprițĭ din tóte părțile pe unde numai sórtea a aruncatŭ câte unŭ sufletŭ de Românŭ, şi nu scimŭ pe cine sĕ plângemŭ mai multŭ, pe asuprițĭ orĭ pe asupritorĭ! *Măgureanŭ.*

Unŭ steagŭ moldovenescŭ la museulŭ istoricŭ din Dresda.

In una din dilele lunei Octomvre 1884, sosii în capitala Sacsoniei cu amiculŭ meu Ch..., Dresda, cu posiția sa pitorescă, cu monumentele sale lucrate cu multă măestriă, cu bogăția museelorŭ, prin înaintarea culturei şi a nenumĕratelorŭ sale fabricĭ face ca sĕ fiă unulŭ din cele mai însemnate oraşe ale Germaniei, atâtŭ în privința intelectuală câtŭ şi în cea materială.

Fiindŭ cĕlĕtorĭ, câutamŭ cu nesațiu sĕ visitămŭ şi sĕ examinămŭ câtŭ sĕ póte mai bine oraşulŭ. Intre altele ne-amŭ dusŭ şi la museulŭ istoricŭ întemeiatŭ de regii Sacsonĭ, şi carĭ posedŭ prețióse odóre, mai cu sémă în ceea ce privesce acestŭ regatŭ. Vĕdurămŭ salele cu colecțiunĭ de arme, de zale a cavalerilorŭ din evulŭ-mediu. In una din camere observaiu steagurĭ turcescĭ, ală turea se afla o odaiă cu arme polone. Dér ceea ce ne-au atrasŭ privirea cu deosebire, a fostŭ zalea cu capulŭ de leu a celui mai mare şi strălucitŭ voevodŭ a Poloniei, adică a vitezului Sobieski. Imprejurulŭ ei erau aşedate armele mai multorŭ căpetenii, ce intovărăşau pe Sobieski la apĕrarea Vienei din 1683. Ne transportamŭ cu mintea la asediulŭ Habsburgicŭ, felŭ de felŭ de gândirĭ ne treceau prin minte. Sciamŭ cum Viena era apărată de armele Austriace, Sacsone, Bavareze, de armatele din Tranconia, Gotha, Wurtemberg, cum chiar mândra Polonie venise în ajutorulŭ Europei. Căcĭ asediulŭ Vienei face epoca în istoriă, de aicĭ depindea pĕtrunderea Otomanilorŭ în inima lumei civilisate.

Peste 81,000 de soldațĭ*) erau inlănțuițĭ de puternica armată turcéscă, ce trecea peste numĕrulŭ de 190,000, aduse din provinciile imperiului şi din țĕrile ce recunosceau suzeranitatea Inalteĭ Porțĭ. Ungaria era representată prin Tekeli, Muntenia prin Şerbanŭ Cantacuzenŭ Voevodŭ, ér Moldova prin Duca Voevodŭ cu 2000 de Moldovenĭ.

Domnulŭ de Marsigli ne spune, că Moldova şi Muntenia dedea unŭ corpŭ de cavaleriă şi-lŭ întrețínea pe socoteala principatelorŭ, că Moldova dedea Turcilorŭ suma de 25,000 Risdales şi 4000 soldațĭ, Muntenia 25,000 Risdales şi 4000 soldațĭ, Transilvania 50 mii Risdales şi 8000 soldațĭ**). Cuatierulŭ Moldovei era în drépta şi alŭ Muntenilorŭ în stânga. Apoi Moldovenii formau garda înaintată de pedestri ținêndŭ caii de frêu. Turcii nu se puteau dispensa de cavaleria Moldovenéscă, şi o puse în avantgardă fiindŭ ca cea mai bună, ea prin urmare fù cea d'ântêiu, care se luà la hartă. Cavaleria Moldovenéscă avé unŭ mare renume. Căcĭ caii Moldovenescĭ erau escelențĭ pentru marşurĭ; lesne îi dresa şi resistau fórte bine la ostenelĭ. Marsigli spune: noi îi socoteamŭ ca cei mai bunĭ din armată.

*) Mercur Hollandais 1683 pag. 255.

**) Marsigli pag. 78.

Amintindu-ne de tóte acestea, ne întrebamŭ: nu va fi vre-o armă, vre unŭ semnŭ alŭ nĕmului nostru, ca sĕ ne dovedéscă încă odată că amŭ luatŭ parte la acelŭ mare evenimentŭ europenescŭ. Intorceamŭ stégurile Turcescĭ şi Polone dór vomŭ da peste ceva. Comunicarămŭ dorința nóstră gardianului ce ne însoțea. In sfîrşitŭ elŭ ne arată unŭ stégŭ, care, după dênsulŭ, dicea că e bulgărescŭ, fiindcă în timpulŭ anilorŭ 1830 şi 1839 Impĕratulŭ Nicolae alŭ Rusiei, visitândŭ museulŭ, a binevoitŭ d'a da atențiune acestui steagŭ dicêndŭ că e bulgărescŭ.

Acestŭ steagŭ se află încadratŭ într'unŭ dulapŭ de lemnŭ negru în mărime de 55 centimetri lățime şi de 1.70 lungime, representândŭ pe Isusŭ Cristosŭ cu evangelia în mână deschisă. Dér mare fù indignația nóstră contra bietului gardianŭ şi contra autocratului Rusiei, când puturămŭ descifra următórea frasă românéscă: *In vitejia dréptă sĕ biruiéscă.* Atuncĭ ne încredințarămŭ că acestŭ steagŭ e românescŭ. Dér chiar nota museului ne dovedesce acésta o transciere după cum ne-o comunică gardianulŭ: *Steagulŭ celŭ sfântŭ bulgărescŭ (sic)* Unŭ darŭ făcutŭ de ducele de Holstein

„*Acestŭ stégŭ a fostŭ câştigatŭ dela Moldovenĭ* într'unŭ resbelŭ cu Turcii, pe elŭ se află zugrăvitŭ în culorĭ pestrițe pe damascŭ galbenŭ, Cristosŭ ținêndŭ o carte deschisă cu inscripțiă. Acéstă inscripțiă precum şi aceea care se mai află în parte pe marginea superióră se traduce în modulŭ următorŭ:

»Cavalerismulŭ lealŭ stă în mâna lui Dumnedeu.

„Speranța este bucuria mea.

»Depinde însĕ de puterea lui Dumnedeu Isusŭ Cristosŭ.

„Se vĕ înfățişațĭ înaintea Tatălui nostru cerescŭ, decĭ fițĭ binecuvîntațĭ.

»Vețĭ întra în casa Tatălui meu."

Ar fi bine ca ministerulŭ de instrucțiune sĕ ia disposiția a se scóte o copiă fidelă şi a o pune în museulŭ nostru naționalŭ. *G. Rĕsboianu.*

(Românulŭ.)

Cine suntŭ arendaşii moşiilorŭ statului?

In dilele acestea s'a petrecutŭ în camera deputațilorŭ din Peşta o scenă interesantă antisemită. Deputatulŭ Geza Racz dise:

Cu ocasiunea dilelorŭ jubilare, diarele au adusŭ scirea, că guvernulŭ a vêndutŭ jidovului Deutsch & Comp. moşia Moher-Puszta (unde precum se scie órdele tartare au nimicitŭ oştirea ungurécsă). Când sa întâmplatŭ acestŭ esemplu de emigrare tartară modernă şi ministrulŭ preşedinte îşĭ serbase jubileulŭ sĕu de dece anĭ, li s'a disŭ antisemițilorŭ, carĭ îşĭ esprimau îngrijirea de acésta, ca se cumpere ei moşiile statului, ér nu jidovii. Am acum în mână o însemnare de numele acelorŭ arendaşĭ ai moşiilorŭ statului unguerescŭ, carĭ suntŭ în restanță cu sume de peste 1000 fl. din arendă. Când am cetitŭ acéstă însemnare, am credutŭ că póte mi-a cădutŭ în mână v'o broşură mai vechiă din „12 Röpirat« broşurile antisemite de Istoczi), séu acele foi din vechiulŭ testamentŭ, în care se află tabla genealogică a popórelorŭ judaice: »Avramŭ a produsŭ pe Isacŭ« ş. a. (Ilaritate furtunósă). Căcĭ dacă cetimŭ orice fóiă, aflămŭ numai nume ca: (Audițĭ! Audițĭ!) Isacŭ Stuhl, Isacŭ Klein, Leba Hardstein, Leba Hardstein, şi a treia óră Leba Hardstein, Şmill Herş Guber, Israilŭ Kraus, Moise

FOILETONŬ.

Fluorŭ.

O poveste modernă, estrasă din nemțeşte de N. F. Meşederu.

Chimiştii noştri modernĭ suntŭ de ordinarŭ vĕdutĭ de vox populi ca ómenĭ ce se închină cu sciința şi cu practica celui mai deşteptŭ materialismŭ, ei nu arată vre-o simțire romantică séu o ilusiune poetică, ci se interesézâ mai multŭ pentru atmosfera ingreuiată de Chlor şi Brom a diferitelorŭ laboratorie, ér nu pentru florile primăverei şi lumina sórelui, pentru munții albaştri şi ochii negri. Unŭ chimistŭ amorezatŭ este vĕdutŭ de poporŭ, ca o contradicere a sa proprià, impunêndu-i instinctivŭ, că acestŭ desluşitorŭ a misteriilorŭ naturale, nu este mai multŭ în stare de a puté simți vre-o plăcere, séu ilusiunĭ lumescĭ.

Intre astfelŭ de chimiştĭ nu putemŭ însĕ numĕra pe doctorulŭ Leo Fabriciu, cu tóte că avea o deosebită pasiune pentru eprouvetele şi retortele sale. Şi pentru ce?—că în elŭ erau representate o legătură strînsă în esactitatea talentului de cucerire, epicurismulŭ veselŭ şi ilusiunĭ poetice. Capabilitatea acestui doctorŭ Leo, pe terenulŭ vieței plăcute, îşĭ găsi nu arareorĭ pesimiştĭ invidioşĭ. Elŭ afla împrejuru i totulŭ fermecătorŭ, pentru fiecare trandafirŭ o admirare, o poesiă frumósă ilŭ încânta, o comediă ilŭ strica de rîsŭ, ér o dramă ilŭ mişca şi ilŭ ridica într'atâtŭ — ca şi cum ar fi elŭ însuşĭ autorulŭ ei. Pe lângă aceste făcuse elŭ în unŭ anŭ şi jumĕtate cele mai gingaşe poesii Iosefinei Laroche, pe care o iubea cu multŭ focŭ, şi, devenindŭ ea soția lui, îi crescuse optimismulŭ într'atâtŭ, încâtŭ nu-şĭ mai afla margine. Doctorulŭ Fabriciu şi viorica sa, era părechea cea mai de invidiatŭ; tinerĭ, bogațĭ, sĕnĕtoşĭ, până la nebunià amoresațĭ, se aflau — cu tóte că petrecuse deja 4 anĭ în dulcele amorŭ, — totŭ în luna mierei, er cei doi copilaşĭ — cărora viorica le dădusa viéța, — erau culmea estremei lorŭ bucurii.

Étă, ce se întâmplă într'o di cătră séră: Doctorulŭ Leo era într'o di ocupatŭ multe óre în laboratorulŭ sĕu, cucerindŭ în natura fluorului, acestui elementŭ curiosŭ, care nu póte fi adusŭ singurŭ în stare liberă, fiindcă atacă orĭ ce vasŭ. Problemele ce-şĭ compuse Leo, trebuiau sĕ fiă fórte interesante, că elŭ şedea în mai multe rîndurĭ îndelungate, cufundatŭ în gândire, ascundêndu-şĭ fața în mânile rĕdimate pe masa laboratorului, fără nicĭ o mişcare — experimentândŭ altminterea fórte veselŭ şi vioiu. Obositŭ, păşi elŭ din laboratorŭ în odaia de lectură şi se puse pe unŭ divanŭ, sciindŭ că copii sĕi, cu carĭ elŭ în totŭ timpulŭ recreației sale se juca, s'au dusŭ cu soția sa la o vecină amică. Doctorulŭ Fabriciu căscă de vr'o câteva orĭ, îşĭ trase degetele mânei drepte peste frunte, ca şi când ar voi sĕ impue gândurilorŭ sale »că pentru astădi este destulŭ.«

Şi într'adevĕrŭ reuşise a împrăştia rĕsunetele sciințifice din creerii sĕi, înlocuindu-le cu gândulŭ la iubita sa Iosefina şi drăgălaşii sĕi Ioniță şi Olguța, carĭ peste unŭ ciasŭ celŭ multŭ, trebuiau sĕ se reîntórcă. Aşa şedêndŭ culcatŭ, şi în închipuire cum se apropiă Iosefine de elŭ, îi netedçce obrazii cu catifenielei mânuțe, îi apucă gingaşŭ urechile apăsândŭ gurița cea carniolă pe buzele sale — aude deodată o bătae în ritmu dectalicŭ la uşa camerei sale. „Intră!« strigă elŭ. Uşa se deschide, şi în cameră intră figura unui omŭ în vêrstă, în negru îmbrăcatŭ — salutândŭ-lŭ uşorŭ şi nobilŭ. Pe doctorŭ ilŭ apucă o mânie asupra camerierei, care din nebăgare de samă a intrelăsatŭ sĕ anunțe pe streinulŭ cu tóte că adese i s'a disŭ că este necuviinciosŭ de a lăsa pe orĭ ce strĕinŭ sĕ intre — nerugatŭ mai întêiu sĕ aştepte în salonŭ, până ce va fi anunțatŭ domnului séu dómnei din casă; şi cu atâtŭ mai multŭ, că în acelŭ momentŭ se simțĭ Leo atâtŭ de obositŭ, încâtŭ nu era dispusŭ sĕ intre cu orĭce strĕinŭ în conversațiă. Mânia acésta nu-lŭ putŭ ocupa multŭ timpŭ, căcĭ apariținnea acestui strĕinŭ, prin presența sa nobilă, părea sĕ aştepte o funebră întîmpinare. Cu tótă ostenéla, ce Leo simțĭ în membrele sale, sări de pe divanŭ, îşĭ frecă ochii adresându-se cătră strĕinulŭ. »Vĕ rogŭ... luațĭ locŭ, de cine am neaşteptata onóre? — »Numele meu nu vine de locŭ în chestiă, numele meu este detunătură şi fumŭ — precum dicŭ şi operile poetice, carĭ se ocupă de sórtea colegului d-tale Faust. — »Intr'adevĕrŭ, dér cu tóte, este de obiceiu...« „Vĕ rogŭ, ilŭ întrerupe strĕinulŭ, sĕ nu vĕ supĕrațĭ de incognitulŭ meu care ilŭ facŭ din principŭ de mai mulțĭ anĭ. Eu suntŭ autorulŭ mai multorŭ opere, mĕ ocupŭ principalŭ cu chimia ca şi d-ta domnule doctorŭ, cu deosebire însĕ, că eu am străbătutŭ ceva mai adêncŭ în misteriile sciinței noastre. — »Pare că nu arĕtațĭ prea multă modestiă«, rĕspunse Leo. „Imĭ permitețĭ întrebarea..." — »Ce mĕ aduce la d-vóstră? Sunt gata a vĕ spune şi voiu vedé, décă domnulŭ doctorŭ Leo Fabriciu este demnŭ a primi ceva din mâna mea în schimbŭ pentru o neînsemnată sumă de banĭ.

Breban, Marcu Şmill Vitzel (Ilaritate), şi dacă continuu mai departe şi nu lasŭ afară nicĭ unŭ nume — fără deosebire de confesiune — aflu numai jidovì şi jidovĭ. Leb Kahan jun., Saja Modern, Scheiner Motko, Hersch Weiss, Wittles Hönig (Mare ilaritate în stânga estremă) şi aşa aşŭ puté ceti maĭ departe întréga listă de nume, din care e vĕditŭ, ca mai multŭ ca jumetate din cei 145 arendaşĭ aĭ moşiilorŭ statuluĭ unguréscŭ suntŭ jidovì. Acì se vede adecă, că jidoviĭ pretutindenea suntŭ preferiţĭ şi cu tóte astea se supĕră, dacă cineva afirmă, că a treia parte din valórea moşielorŭ statuluĭ se risipesce. Unŭ esemplu eclatantŭ sĕ vĕ aducŭ. (Audiţĭ! în stânga estremă.) Aci este Leba Hartstein întreitulŭ arendaşŭ, datoresce dela 1874, aşa dară de 11 anĭ, statuluĭ şi nu plătesce nimicŭ; deunădile a datŭ o petiţiune, ca sĕ i se érte restanţele séu celŭ puţinŭ o parte din ele. I s'a ertatŭ a patra parte din sumă, dară, precum se póte convinge cineva din acestŭ estrasŭ, n'a plătitŭ nicĭ unŭ banŭ. Aşa dară ar fi vorba nu de risipa uneĭ treimĭ, ci de risipa valórei întregĭ! (Contradicerĭ în drépta.) Vĕ rogŭ, am aci în mână'mĭ documentulŭ! Din acestŭ estrasŭ vedemŭ că aceste casurĭ se'ntêmplă tocmai în ţinuturile locuite de naţionalităţĭ. Între Germânĭ nu sĕ potŭ vêrĭ jidovii, pe aceia nu'i potŭ jăfui cu cămătaria, cu vinŭ falsificatŭ, cu rachiu cu vitriolŭ; bietulŭ Slovacŭ însă îi cade jertfă şi pe când jidovulŭ se fălesce cu simţĕmintele sale germâne între Germanĭ, se mărturisesce între Rutenĭ, Slovacĭ şi Valahĭ de Maghiarŭ, işĭ insuşesce unŭ nume maghiarŭ şĭ cu jefurile sale abate ura asupra Maghiarilorŭ, şi de aci vine, că cultura maghiară, ce o represintă acolo jidovii nicĭ odată nu o vorŭ îndrăgi naţionalităţile.«.

SCIRĪ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

LONDRA, 1 Februariu. — Se vorbesce că Hartington a refusatŭ sĕ intre în noulŭ cabinetŭ, fiind că nu aprobă politica lui Gladstone privitóre la Irlanda. Se asigură, că noulŭ cabinetŭ va concede instituirea unei adunărĭ legislative în Dublinŭ, pentru regularea cestiunilorŭ interne ale Irlandei, sub condiţiunea, ca sĕ se ofere garanţii îndestulitóre pentru susţinerea integrităţii întregei monarchii.

MADRIDŬ, 1 Februarie. — Guvernulŭ a hotărîtŭ sĕ întocméscă în anulŭ 1888 o esposiţiune generală.

BELGRADŬ, 1 Februarie. — Noua notă a marilorŭ puterĭ declară, că Europa nu permite nicĭ reînoirea ostilităţilorŭ, nicĭ vre-o modificare teritorială.

DIVERSE.

Şarlataniă. — Cu vr'o câteva dile înainte de asta unŭ străinŭ a întratŭ la giuvaergiulŭ lui Welley din Londra şi a cumpĕratŭ unŭ diamantŭ în preţŭ de 8000 fl. plătindŭ imediatŭ acéstă sumă. Peste puţinŭ timpŭ strĕinulŭ s'a reîntorsŭ şi dise, că a întrebatŭ pe soţia sa, că diamantulŭ vrea sĕ lŭ pórte în broche séu în inelŭ; soţia sa a alesŭ inelulŭ şi aşa acum aduce înderătŭ diamantulŭ, pentru ca sĕ fiă cuprinsă în unŭ elegantŭ cadru de rococo. Giuvaergiulŭ a aşedatŭ mai multe desemne înaintea lui, ca sĕ-şĭ alégă. Elŭ îndată a şi alesŭ unulŭ şi dise: »Deórece diamantulŭ rĕmâne la D-ta, acum cumpĕrŭ pentru soţia mea o diademă, femeilorŭ nu le place, décă mergemŭ cu mânile gole dela vr'unŭ giuvaergiu.“ Strĕinulŭ a alesŭ şése diamante, alŭ cărorŭ preţŭ a fostŭ 7000 de fl., şi dise; „Vomŭ face socotélă când va fi gata inelulŭ.“ Giuvaergiulŭ totŭ căciulindu-se l'a petrecutŭ până la uşă pe strĕinulŭ. Séra spre marea lui mirare a observatŭ, că pétra adusă indĕrĕtŭ e — falsă.

***

Vijeliă. — O vijeliă cumplită a fostŭ în sĕptĕmâna trecută în oraşulŭ San-Francisco din America. Furia vijeliei a causatŭ cele mai înspăimêntătóre nenorocirĭ. Multe vieţĭ a răpitŭ şi nenumĕrate clădirì şi edificiurĭ scumpe le-a sdrobitŭ, aşa câtŭ daunele causate de furia acestei tempestăţĭ în cursulŭ celorŭ 24 ore, câtŭ a ţinutŭ, suntŭ nespusŭ de marĭ. Multe chiar şi din cele mai pompóse clădirĭ din San-Francisco au fostŭ cu totulŭ ruinate, ér altele au fostŭ mişcate dela locŭ prin puterea vêntului, aşa câtŭ trecĕtorii de pe strade potŭ privi prin crepăturile păreţilorŭ în salónele domnilorŭ. Mulţĭ ómenĭ fură înmormêntaţĭ pe strade sub ruinele păreţilorŭ. Chiar şi trenulŭ fù rĕsturnatŭ de pe şine prin puterea vêntului, ér firele telegrafice au fostŭ rupte mai pretutindenea. Nu se póte socoti mărimea nenorocirilorŭ causate de acestŭ vêntŭ.

***

Regenta Spaniei. — „Le Figaro“ publică unŭ portretŭ alŭ archiducesei Christina, regina şi reginta Spaniei. Estragemŭ pasagele următóre: Reginta are douĕ-decĭ şi şése de anĭ. Este o blondă cu ochii negrii — indice de energie. Ea n'are tipulŭ Mariei Antoaneta, ci tipulŭ Margaretei, guvernatórea Flandrei totŭ o Austriacă. Maria Christina este înaltă şi c'o înfăţişare mândră. Se îmbracă ca o dómnă din lumea mare, c'o simplitate şi unŭ gustŭ deosebitŭ. Sciindŭ mai multe limbĭ, a învĕţatŭ fórte repede limba spaniolă, care o vorbesce adĭ fórte bine. Natura ei cugetătóre, d'o blândeţă şi d'o egalitate rară, nu se manifestă îndată cu darurile sale cele mai demne de admiratŭ: curagiulŭ şi înalta inteliginţă. Nu s'a vĕdutŭ manifestându-se în ea decâtŭ bunătatea. Mai 'nainte, d'a deveni socia lui Alfonso XII, Maria Christina avù sĕ lupte în contra unei suvenirĭ: suvenirea reginei Mercedes, mórtă de opt-spre-dece anĭ, după şése lunĭ d'o căsătoriă pasionată. In locŭ sĕ depărteze acéstă suvenire, o punea în totd'auna înainte-i ca o făgăduiélă de devotamentŭ. In villa dela Arcachonŭ, unde Alfonso XII se ducea sĕ védă pentru prima óră pe archiducesa, vĕdù cu mare surprindere pe mésa logodnicei sale portretulŭ sêrmanei Mercedes. Viitórea regină a Spaniei dice, cu cea mai mare emoţiune, că va căuta sĕ sémene în tóte cu fosta socie a regelui. A doua di după acéstă întrevedere, Alfonso XII scria Mariei-Christina unulŭ din acele bilete, în care se vedea caracterulŭ lui aprinsŭ şi poeticŭ. Şi astfelŭ căsătoria acésta deveni în urmă o adevĕrată căsătoriă de iubire.

***

O cură neisbutită. — Intr'o casă de alienaţĭ la Parisŭ se află de câtva timpŭ o pacientă, care îşĭ închipuiesce că ar fi Christina Nilsson; ea cântă totă diua şi face necontenite cercărĭ de scăpare din institutŭ, sub pretestŭ că are sĕ cânte la unŭ concertŭ şi că publiculŭ o aştéptă. Nisce amicĭ parisianĭ povestiseră artistei celebre acéstă ciudată manomanie şi d-na Nilsson, coprinsă de compătimire, voi sĕ facă cercarea décă prin înfăţişarea sa nu va puté sĕ tămăduéscă pe bolnavă. Pacienta, soţia unui comerciantŭ, anume Anna Bernard, şedea în patŭ, când celebra cantatriţă îi făcea visită. La apropierea ei, nenorocita bolnavă se îngălbenì şi când Christina Nilsson îi spuse numele sĕu şi începù a cânta spre a nu lăsa bolnavei nicĭ o îndoială, smintita se asvêrlì furiósă asupra artistei, strîngênd'o de gâtŭ şi cercândŭ s'o sugrume cu mânele sale; totd'odată strigà cu furie: »A! tu eştĭ fantoma blăstĕmată, pe care lumea o ia dreptŭ mine! tu eştĭ care îmĭ răpescĭ laurii, care esploatezĭ vocea mea şi câştigĭ banii mei!« Cu mare nevoe isbutiră medicii sĕ smulgă pe Diva din ghiarele smintitei, ér dómna Nilsson fù cuprinsă de unŭ atacŭ nervosŭ şi silită a şedé câteva dile în patŭ. Este probabilŭ, că celebra artistă nu va mai face vr'o altă cercare d'a tămădui o alienaţiune mintală.

CONVOCARE.

Reuniunea română de gimnastică şi de cântărĭ va ţiné adunarea sa generală pe anulŭ 1885 în 26 Ianuariu 1886 st. v. la 3 óre după prândŭ, în sala de desemnŭ a gimnasiului românescŭ. Domnii membrii suntŭ poftiţĭ a lua parte în numĕrŭ câtŭ se póte mai mare, deórece după statute se recere la luarea concluselorŭ presenţa majorităţii absolute a tuturorŭ membrilorŭ.

Braşovŭ în 18 Ianuariu 1886.

Iuon Lengĕrŭ presedinte. — *Dr. Ioan Bozoceanu.* secretarŭ.

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 31 Ianuariu st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.58	Vênd.	8.62
Argint românesc	»	8.45	»	8.50
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	10 C0
Lire turceşcĭ	»	11.26	»	11.36
Imperialĭ	»	10.22	»	10.32
Galbenĭ	»	5.94	»	5.98
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.³/₂	»	124.—
Discontulŭ . . .	»	7—10 °/₀ pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

La fiecare cuvêntŭ alŭ streinului creşcea şi situaţia neesplicabilă a doctorului; aerulŭ în cameră părea sĕ tremure, lumina în lăuntru 'i devenì cenuşiă şi cu tóte aceste obiectele în cameră se putéu deosebi destulŭ de bine. Doctorulŭ se adresà cu o voce plină de surprindere şi admirare cătră străinulŭ, care se aşedà fără multe ceremonii pe unŭ scaunŭ americanŭ: »Vorbeşte domnule«. Străinulŭ scóse din buzunarulŭ paltonului sĕu o mică cutiă de ferŭ în forma unei cassete, pe a cărei părţĭ din afară se vedéu mai multe şuruburĭ, mănunchĭ, butone şi o ţeve scurtă, hermeticŭ închisă. — »Vĕ ocupaţĭ multŭ cu experimentaţiunea fluorului? întrebà necunoscutulŭ.— »Dér«, rĕspunse doctorulŭ. — „Voiţĭ sĕ 'mĭ faceţĭ cunoscutŭ ce ştiţĭ de calităţile fluorului? — »Cum sĕ înţelegŭ aceste întrebărĭ?« — Eu îmĭ permitŭ de a vĕ esamina.

„Eştĭ alŭ dracului domnule“, dise cu violenţă doctorulŭ. — »Nu te supĕra. Ştii d-ta că şi unulŭ din cei mai marĭ înţelepţĭ ai vechimei a disŭ, că este unŭ ignorantŭ; Binevoiţĭ dér a'mĭ rĕspunde fără sfială. Doctorulŭ începuse a rîde. »Fiă — măcar că pe Dumnedeu mărturisescŭ, că nu potŭ înţelege, unde vréi sĕ ajungĭ cu acéstă glumă; Fluorulŭ este unŭ corpŭ simplu chimicŭ, de greutate atomică 19, nu se află în stare liberă, ci este compusŭ cu Natrium şi Aluminium ca Creolit« —»Bine, fórte bine... Lui Leo i se părù că 'i esaminatŭ din o bancă a şcólei. Monoton urmase elŭ »Fluorulŭ sémĕnă în starea sa chimică Chlorului, Bromului şi Iodului cu carĭ forméză o grupă naturală...«

»Staţĭ domnule, îlŭ întrerupse străinulŭ, elŭ sémănă Chlorului, Bromului şi Iodului — aţĭ disŭ fórte bine; care suntŭ însĕ calităţile principale, ce 'lŭ deosibescŭ de celelalte corpurĭ? — »Domnule profesorŭ«, dise Leo perdêndŭ răbdarea (Leo singurŭ nu 'şĭ putù esplica, cum de a numitŭ pe strĕinulŭ ni-sam-ni-tam, profesorŭ); „domnule profesorŭ, d-vóstră începeţĭ a mĕ obosi«. — Încă o minută răbdare, suntemŭ aprópe de sfirşitŭ, spre a vĕ puté arăta desluşirile mele; ce ştii d-ta despre calitatea sa principală? — »Fluoru«, — (emoţionatŭ de insistenta esaminare a acestui strĕinŭ), este singurulŭ elementŭ ce cu hidrogenulŭ nu trece în nicĭ o legătură“.

„Fórte bine, până aicĭ îmĭ póte rĕspunde orĭcare elevŭ bunŭ dintr'o şcólă secundară, dér acu venerabile — sondéză-ţĭ fundulŭ creerilorŭ d-tale şi spune'mĭ, de ce acestŭ fluoru cu hidrogenulŭ nu trece în nicĭ o legătură.

Leo mişcà din umerĭ. „De ce?“ repetà elŭ ironicŭ. „De ce predominéză gravitaţiune în universŭ? De ce douĕ cantităţĭ egale unei a treia suntŭ egale şi între sine? Suntŭ eu o putere absolută?... Intrebarea d-tale domnule, sĕ mĕ erţĭ, este próstă şi ridiculă.«

„Nu atâtŭ de próstă şi ridiculă cum credĭ; îmĭ vei nega óre, că acéstă întrebare nu ţi-a turmentatŭ niciodată creerii? Negreşitŭ — dér, însĕ nu mai multŭ, decâtŭ după obiceiulŭ tuturorŭ cuceritorilorŭ modernĭ, carĭ nu trecŭ peste începutulŭ filosofiei. Acu încă odată domnule doctorŭ: d-ta nu ai nicĭ cea mai mică presupunere de ce fluoru cu hidrogenu nu trece în nicĭ o legătură? —„Nu«. — Atuncĭ ascultă-mĕ. »Fluoru şi cu hidrogenu nu intră din acea causă în nicĭ o legătură, fiindŭ că fluoru este insuşĭ o unire a hidrogenului cu unŭ altŭ elementŭ, până acu necunoscutŭ, căruia eu, cu dreptulŭ descoperirei mele i-am datŭ numele „Isis“. Negreşitŭ căvoi, în a vóstră copilărescă neesperienţă, veţĭ jura la toţĭ Olimpii, că fluoru este unŭ corpŭ simplu; şi de ce? pentrucă a vóstră slabă esperienţă a descompunerei nu este în stare a despărţi fluoru de „Isis“.

Cuvintele acestui strĕinŭ arătau atâta adevĕrŭ şi cunoscinţă, că doctorulŭ sărì emoţionatŭ din loculŭ sĕu. „Este posibilŭ? D-ta ai ajunsŭ la acestŭ neaşteptatŭ resultatŭ, prin care devine totŭ întunereculŭ ştiinţei la lumină? Dér bine, te rogŭ... cum de ai reuşitŭ... şi ce calităţĭ are acestŭ «Isis»? Este elŭ în temperatura-i obicĭnuită unŭ gaz séu unŭ liquid?“ — „Elŭ este unŭ corpŭ durŭ, ce se arată sub formă metalică, se topeste la 117 grade, ér la 181° fierbe. Spre a'lŭ puté compune este necesitate de o procedură de totŭ deosebită, — care vĕ voiu comunica-o, după ce ne vomŭ înţelege în chestiunea mea principală. Crearea lui pretinde mai întâiu de tóte o mare băgare de sémă, fiindcă are calitate, că ajungêndŭ în unire cu orĭ-ce cantitate de hidrogenŭ, îlŭ supune imediatŭ unui procesŭ de descompunere, ce nu póte fi reţinutŭ de nicĭ o putere luméscă. Eu singurŭ am scăpatŭ greu de mórte, experimentândŭ la procesulŭ descompunerei în acéstă cutiă de oţelŭ, care este anume făcută şi hermeticŭ închisă; şi credŭ, că vei înţelege domnule, că de voi lăsa o mică parte din acestŭ »Isis“, — ce sémănă unui fulgŭ de omĕtŭ, — în contactŭ cu hidrogenulŭ, atuncĭ descompunerea atmosferei ar omorî tótă plăcerea de vieţuire pe acestŭ pămêntŭ.

(Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 29 Ianuariu st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	101 45	Bonurĭ croato-slavone	103 75
Rentă de hârtiă 5%	92 90	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.75	Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.75	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 50	Renta de hârtiă austriacă	84 15
		Renta de arg. austr.	84 25
		Renta de aurŭ austr.	112 —
		Losurile din 1860	141 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 50	Acțiunile băncei austro-ungare	868 —
Bonurĭ rurale ungare	103 75	Act. băncei de creditŭ ung.	304 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.75	Act. băncei de creditŭ austr.	2[illegible]8 90
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	103.70	Argintulŭ	—.—
		Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.70	Napoleon-d'orĭ	10.00½
Bonurĭ rurale transilvane	103 70	Mărcĭ 100 imp. germ.	61 90
		Londra 10 Livres sterlinge	126.10

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 17 Ianuariu, st. v. 1886

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	87½	88
Renta rom. amort. (5%)	93¾	93¼
» convert. (6%)	86½	87
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	101½	101
» » » (5%)	84¼	85½
» » urban (7%)	96	96½
» » » (6%)	90½	9[illegible]
» » » (5%)	80½	82¼
Banca națională a României	1120	1130
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	—
» » » Națională	—	—
Aurŭ contra bilete de bancă	15½	16%
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.04

Tarifa anunțurilorŭ și inserțiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.
Pentru inserțiunĭ și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repețirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repețirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

Tipografia ALEXI Brașovŭ.